

УДК 15

Галушка І. – ст.гр. ЕМ-31

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

ІВАН ПУЛЮЙ ПРО НЕЗАЛЕЖНІСТЬ УКРАЇНИ

Науковий керівник: викл. Букетова Н.В.

В Україні та за її межами знають доктора наук, професора Івана Пулюя як визначного українського фізика-теоретика і фізика-експериментатора, автора багатьох неординарних наукових праць. Потрібно не забувати й те, що він увійшов в історію як палкий поборник незалежності України, активний пропагандист української національної ідеї за кордоном, безкомпромісний борець проти національного поневолення народів, насамперед українського.

Ідея української державності, її соборності, національно-визвольної боротьби проти поневолювачів, оптимізм щодо майбутнього України – ось основні положення та ідеї, які червоною ниткою проходять через усю його працю “Україна та її міжнародне політичне значення” (1915р.). Вже тоді автор розумів ситуацію, стисло, вагомо і дохідливо переконував читача у тому, що українське питання не надумане, а має глибокі історичні корені і величезне значення для стабілізації політичного та економічного становища в Європі. Значну увагу у цій праці приділено російсько-українським відносинам, показано віроломство і тупу агресивну жорстокість російського царизму, починаючи з часів Хмельниччини до окупації Галичини російськими військами в 1914-1915 рр., коли першою справою їхньої військової адміністрації стало тотальне нищення українського культурного життя, його інституцій та діячів.

Перспективу української держави Іван Пулюй вбачає у вільному розвитку її освіченого народу, який житиме у мирі та добробуті, широко співпрацюватиме зі своїми сусідами. “Деспотичне царство хоче обездушити український народ, воно краде в нього останнє і найдорожче його майно – його рідну мову.” Наведена цитата свідчить про позицію науковця щодо рідної мови, українства, української національної ідеї. Ці лаконічні слова – крик душі Великого Українця за долю рідної мови.

В архівах ми знаходимо звернення вченого-патріота до Михайла Павлика (1907р.): “Ви хочете знати мою думку про “мазепинців” і про “самостійність” України. Самостійність – дуже дуже гарна річ! Є на світі самостійні люди, є і самостійні народи, то чому б то не могла бути і самостійна Україна! Колись то вона таки буде, чи під царем, – чи без царя а під гетьманом, се менша річ, – колись то вона таки буде, але не зараз, тай не скоро!” У цих словах відчувається водночас і віра в світле майбутнє своєї рідної землі, і біль з розчаруванням. Праця Івана Пулюя співзвучна з українським сьогоденням: боротьба за справжню українську незалежність тільки розпочалась... І не все виправдовує надії та вимріяні сподівання. Справжня державність України і далі залишається такою ж далекою, як була колись. Принциповий висновок напрошується тут сам собою тільки один: українську державу повинні насамперед розбудовувати українці на основі української національної ідеї, створюючи при цьому належні умови для національно-культурного розвитку всіх національних меншин.

Патріот завершує свою працю закликом до українців пам'ятати слова Великого Кобзаря з його поетичного твору “І мертвим, і живим, і ненародженим...” про те, що постане суд і тоді заговорять і Дніпро, і гори... І вже після революційних звершень “оживе добра слава, слава України.”